

Franz Wolf

Programma, Quo Rector Universitatis Rostochiensis, Franciscus Wolfius, Philosophiae Magister, & Log. P.P. Ad exequias; Quas Viro ... Samueli Vossio, SS. Theol. Doctorando ... Moestissima superstes vidua hodie ... expetit. Omnes omnium Ordinum Cives Academicos ... invitat : [P.P. sub Sigillo Rectoratus, 26. August. Anno 1674.]

Rostochii: Kilius, [1674]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn777167719>

Druck Freier Zugang

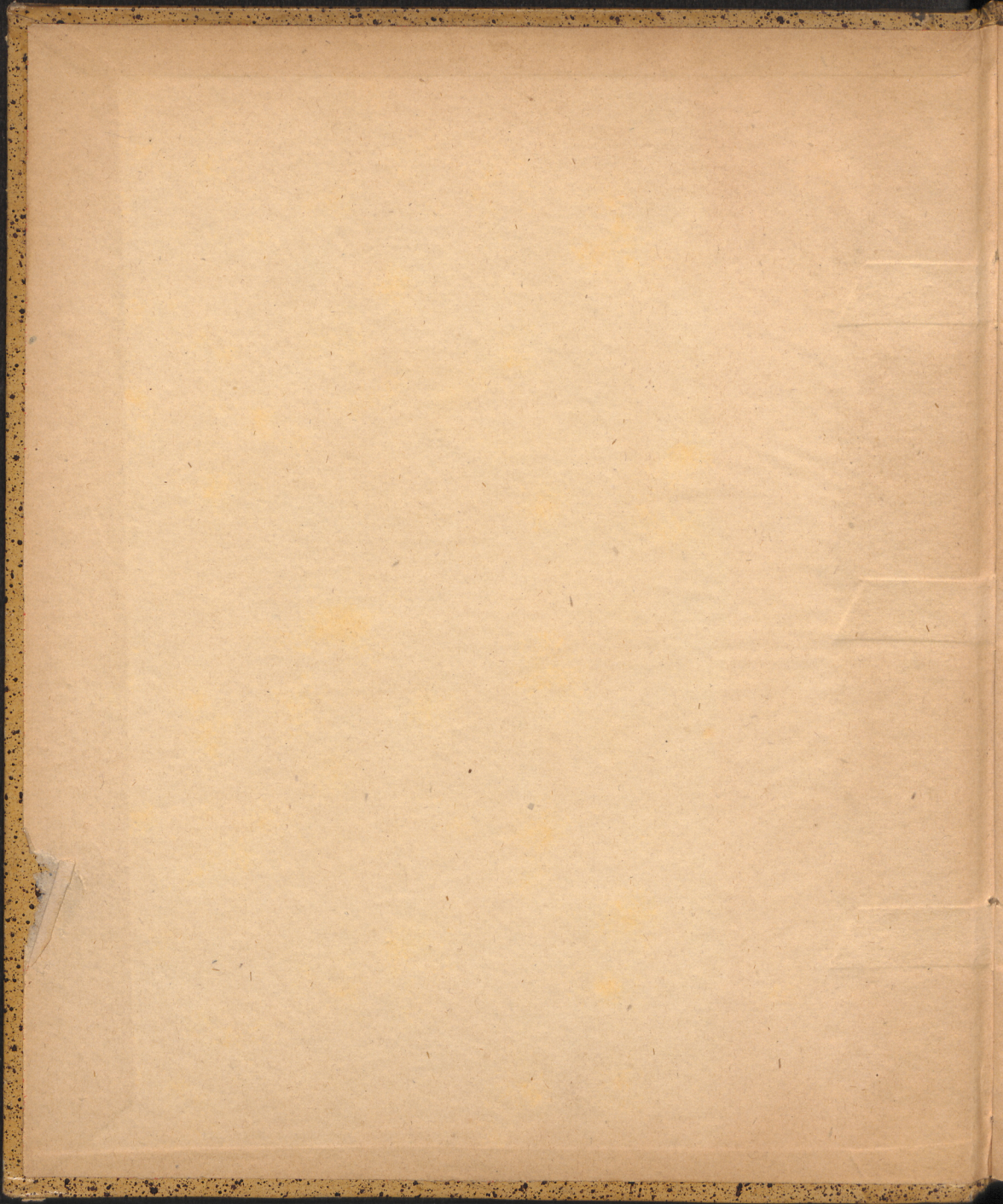

Wolff, F.,

in S. Voss.

Rost. (1774) / a
6

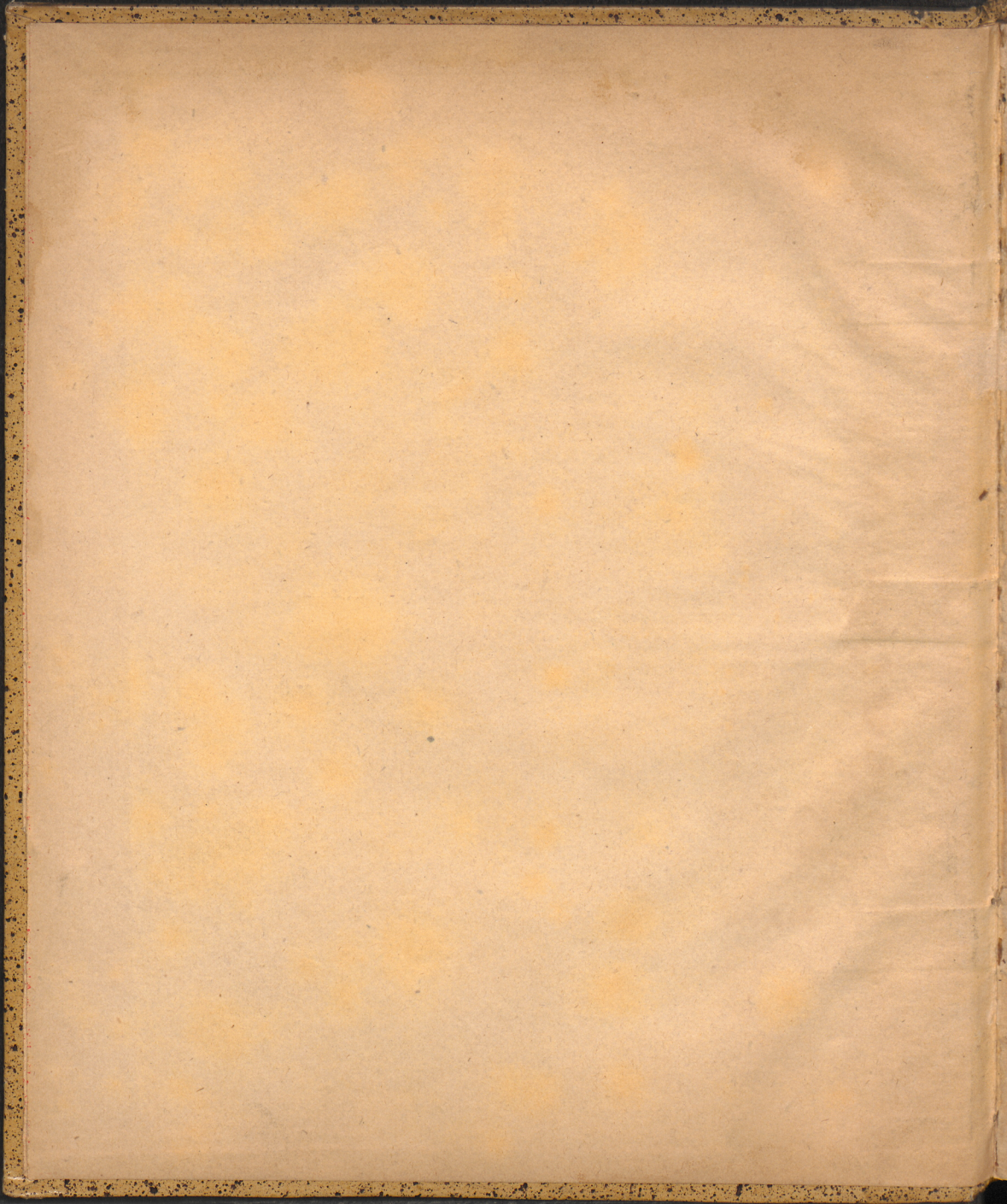

PROGRAMMA,

QUO
RECTOR

UNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS,
FRANCISCUS
WOLFIUS.

Philosophiæ Magister, & Log. P. P.

Ad exequias;

Quas

V I R O

NOBILISSIMO, SUMME-REVERENDO,
AMPLISSIMO ATQUE CLARISSIMO, DNO.

SAMUELI VOSSIO,

SS. Theol. Doctorando, & quon-
dam apud FRISIOS ORIENTALES, post apud
Megapolenses Terrarum Rostochiensium, Superin-
tendenti & Adfessori Consistorii Ecclesiastici, dum
vixit, longe gravissimo meritissimo

Mæstissima Superstes vidua

hodie solenniter indicendas votis omnibus expetit.

Omnes omnium Ordinum Cives Acade-
micos, suos quosque titulis honorandos, & con-
spicuos, peramanter invitat

ROSTOCHII, Typis JOHANNISKILII, Universit. Typogr.

Uaquaversus per refertissimū varietate, & magnitudine amplissimum Naturæ theatrū speculatores emiseris oculos, quocunq; inciderint, omnia summæ admirabilitatis obversabuntur plenissima. Exspaciare, si placet, instellantis cœli palatia, & habitabunt cogitationes inter palantia siderū agmina, curiosis obtutibus rapidissimos fixarū motus, ordinatissimos Erronum circulos, *ἀνεκλάπητος* principis siderum eclipses arbitraturæ. Advoca in subsidium oculi armati præstantiam, & ad ipsum Cor hujus universi, Solem, penetra, & videbis in charta repræsentari, quæ incredibile mentem stupore suspensam teneant. Ipsam conspicere lucis originem, vitæque mundi inferioris scaturiginem instar ardentis Oceani perpetuâ undarum ebullitione æstuantem. Crederes te cuppas fusorias intueri, ita igneis solaris discus fluctibꝯ agitatus undarum vorticibus circumvolutatur, fuliginibꝯ spississimis flammæ luci mistis miram quandam facularum umbrarumq; vicissitudinem ad spectui ingerentibus. Sed quorsum ad sublimia hujus universi tecta, quæ incessantis circumvolutionis motu rotata, non tenebras globo terraqueo offundunt, sed potius luce & calore omnia ejus receptacula perfundunt? quorsū ad globos igneos tectis cæruleis insertos, perpetuâq; circumvolutionis lege fortes, aciem oculorum intendemus? ante pedes sunt, quæ animos in dignissimos admirationis raptus trahere possunt. Curioso perlustremus oculo Geocosmi hujus incredibile conspicuam pulchritudine machinam, opulentissimum humani generis regnū, promptuariū & epitomen omnium hujus universi virtutum. Quænam fundamenta huic pavimento

mento mundi substrata? quænam publicæ? quænam palorum festucatio, qua tanta firmitudine super aquarū ei circumfusarū instabilem molem stabiliretur, ut nullo robore, nulla ventorum furentium vehementia, nulloque tumultuantis Oceani impetu per 5000. & quod excurrit annorum decursus labefactari & vel tantillum loco moveri potuerit? Et ne multitudine mirificissimorum effectuum, quibus hæc fabrica abundat, toti obruamur, æquiori perpendamus iudicii lance, quænam abstrusiora miracula solæ aquarum abyssi in recessu alant, & obstupescemus. Oceanum vocamus ingentem illam aquarum molem, quæ tellurem in toto suo globo circumfluis undis præcingit, ne ullibi tam necessarium deesset elementum. Neque tantum ambit sua diffusionem, sed venas quoq; per vastum terræ corpus porrigit, sicca rigat, & languescens alimenta suppeditat & reliquas omnes aquas in toto terrarum orbe tanquam fons in exhaustus generat, & in sese denuò recipit. Varias equidem alambendo terras variis insignitur nominibus, unicus tamen numero manet, & vel perfreta, vel subducentes sese oculis nostris cuniculos, undas aliis subministrat. Temperatus est altissimo Dei consilio hic Geocosmos diversorum, aquæ terræque, elementorum mixturâ, cum neque aqua sine terrâ, neq; terra sine aqua suum in rerum naturâ locum tutari posset. Quis sine admiratione diversissimos hujus elemēti motus animo volvat, dum nunc simul cum Sole ex Oriente in Occidentem devolvitur, nunc fluendo & refluxu ad nutum Lunæ reciprocatur; nunc certis anni mensibus vel diebus, statos suos in quibusdam maribus servat impulsus, nunc vorticibus absorbetur, nunc impetu fluminum, sese in mare exonerantium, propellitur, & quasi fugatur. Quis non demiretur constantissimam aquarum pericyclosin, quâ & hoc elementum mira quadam harmoniâ sideribus cœli correspondet, dum Mare sub polo Arctico ingenti præcipitatum absorbetur voragine, & absoluto per inexplorabiles meandrorum ductus cursu, incomprehensibilibus ambagi-

bus in Australi rursus polo eructatur? Quod si verò ad ipsa interiora pelagi cogitationibus descendamus, quanta quæso sese oculis nostris offerent divinæ sapientiæ monumenta? Videat qui vollet quæ Frederico Regi Siciliae narravit oculatus testis Urinator ille Nicolaus, qui in imos præcipitatus Charybdis gurgites, post tres horæ quadrantes regurgitatus, auream pateram triumphandus extulit. quinam voraginum ebullientium impetus? quanta scopulorum multitudo? quot Euripi? quot Polyporum greges cirris decempedalibus metuendi? quot canes marini acinacium aciem minacibus superantes dentibus? Quis satis admirabitur ingentes submarinarum regionum sylvas, quarum cacumina interdum ex ipsis aquis capita extollunt, docentibus illud arboribus corallinis, quarum Mare rubrum est feracissimum. Quis amoenissima subaqueæ ditionis prata, floribus submarinis luxuriantia, qui dum ab urinatoribus in fundo decerpti, ut lucem adspiciunt, illic in cristallini lapidis indurescant naturam, florum formam perfectissime representant? Quæ non referunt Historici omnem pene fidem exsuperantia de monstris & hominibus marinis? In Brasilia utriusque sexus haut procul à Porto Securo, formosi etiam conspiciuntur, hoc cum discrimine, quod foeminae prolixiori ornatae comae formae sint elegantioris. Si forte potiuntur homine, tanto hujus amorem reduci dicuntur, ut complexibus arctioribus eum retinendo extingvant. Similia in piscem desinentia monstra passim locorum alibi etiam conspiciuntur. Quæ de homine marino à Legatis Potentissimi Regis Daniae Anno 1619. mense maio excepto historiae loquuntur, accuratiores videant & dijudicent. Et quis mortalium cuncta potentiae aquarum Exempla enumerare queat? Plinius cum in usitata de fontibus plurima proposuerat l. 31. c. 2. si quis inquit, fide carere ex his aliqua arbitratur, discat in nullam naturae parte majora esse miracula. *Hoc elementum, judice Plinio l. 31. c. 1. ceteris omnibus imperat: terras devorant aquae, flammam necant, scandunt in sublime, & caelum quoque sibi vendicant, ac nubium obtentu vitalem spiritum strangulant. Quid esse mirabilius potest aquis in caelo stantibus? At ille ceu parum sit in tantam pervenire*

venire altitudinem, rapiunt eò secum piscium examina. Sæpe etiam lapides subvehunt portantes aliena pondera. Eadem cadentes omnium terra nascentium causa sunt, prorsus mirabili naturâ, si quis velit reputare, ut fruges gignantur arbores fruticesq; vivant, in cœlum migrare aquas, animamque etiam herbis vitalem inde deferre: *justa confessione, omnes terræ quoque vires aquarum esse beneficii.*

Parum autem erat si aquæ tot inusitatis effectibus, tot mirabilibus partibus animos nostros divinæ sapientiæ laudibus inundarent, si non totæ simul in utilitates & commoda hominum influerent, ipsique adeo terræ, cui *uni rerum natura partium* iudice Plinio l. 2. c. 63. *eximia propter merita cognomen indimus maternæ venerationis*, palmam utilitatis facerent ambiguam. Ipsa telluris viscera innumeris natura perfodit cuniculis, cavernasque in gremio ejus veluti quasdam culinas & officinas architectata est, in quibus Vulcanus longo labore aptissima omnium rerum pabula & nutrimenta percoqueret, eademque ex abditissimis receptaculis per caniculos veluti per corporis terre venas singulis partibus ad indigentiam distribueret. Atque hunc in finem, non inepte Princeps recentiorum naturæ Secretariorum KIRCHERUS distincta quædam in imis terræ penetralibus constituta putat receptacula, in quibus sua naturæ sæcunditas elaboraret rerû terrenarû principia. Sicut enim in homine tanquã microcosmo variz conspiciuntur, officinæ, quarû aliæ humore exuberant, ut Cerebrum, Hepar & vesica; aliæ vitalis ignis calore æstuant, ut Cor, aliæ denique aereo spiramine turgent, ut pulmones; ira in Geocosmo hisce correspondentia non male concipiuntur promptuaria, quorum alia vocentur Hydrophylacia tanquã humoris aquarû que receptacula; alia, cum humores sine calore conservari nequeant, pyrophylacia, quibus aquarum humorumque foetura quasi animaretur; alia denique, cum ignis sine aere haut vivat, aerophylacia, quæ occulto meatuum commercio ignem, ne extinguatur, & aquam ne putrescat, aut congelietur, ad perennis motus continuationem

nem conservarent. Hæc elementa, cum in molem agunt terre-
strem innumerabilem rerū fœturam educunt, Et sicuti in hu-
mano corpore sanguis continuata circulatione, initio motus è
corde sumto, per valvulas venarum ductibus insitas, per omnes
venas fluit & refluit: ita in vasto Geocosmi corpore in Oceani
pericyclofi aquæ per subterraneos aquæ ductorū tanquā per venas
terræ, singulas terræ partes allambunt & perfluūt, & prout alias
atque alias terras pyrophyllaciis propinquoires, vel ab iis remo-
tiores, his vel illis proprietatibus imbutas alluunt & stringunt,
ita varii generis flumina & fontes producūt, nunc aquas protru-
dunt acidas, nunc amaras, nunc salsas, nunc calidas, nunc frigi-
das, nunc aliis effectibus stupendas. Dantur Plinio teste Sinu-
essanæ in Campaniâ aquæ, quæ sterilitatem fœminarum abole-
re, & aliæ, quæ eam promovere dicuntur. Cydnus Ciliciæ a-
mnis podagricis medetur; in Trœzene contrâ omnium pedes
a quarum culpâ vitium sentiunt. Alibi duo sunt fontes, quo-
rum Ceron bibentes ex ipso oves nigras facit, Melas contra al-
bas, ex utroque bibentes fiunt variæ. In Bœotia rursus alter
fontium memoriam, alter oblivionem affert. In Sicilia fluit rivus
ex quo bibentium subtiliores sensus: In Cœa est fons ex quo he-
betiores fiunt. Quid referam de Thermis, quæ passim loco-
rum scaturiunt. In Europa supra 324. numerantur, sola Ger-
mania 120. fovet; fontium Acidorum Germaniæ ad 1000. nu-
merum nonnulli excurrere existimant, quorum mirabiles sunt
effectus. Alii ulceribus, alii scabiei, alii podagræ chiragræq; præ-
sentissimum propinant remedium. Alii febres, alii pectus & pul-
monis vitia eluunt, alii aliis medentur morbis. Ad hos fontes,
quorū virtutes medicamentosas nō semel piè defunctus noster
expertus erat, cum jam extrema imminerent, iter parabat. Ha-
rum efficaciam dolores intensissimos, qui per singula corporis
membra liberius grassabantur, superatum iri sibi persuasissi-
mum habebat. Ceterum aliter clementiæ divini visum, ad aliū
ipsum evocavit fontem, cujus aquæ vitam non tantum promit-
tunt,

tunt, sed & re ipsa conferunt sempiternam. *Deduxit eum Agnus, qui in medio throni est, ad vivos fontes aquarum, ubi nec esuriet nec sitiet amplius, nec cadet super illum sol, neq; ullus aestus* Apoc. 7.17. Quotquot heic liquores medicatos impigrè hausit, licet leverent, non tamen tollere potuerunt novis identidem incrementis auctas morbi serpentis vires. Ibi jam fruitur fluentis alexipharmacis, quæ ipsa morbi semina prorsum suffocant. Maximâ admiratione lectorum percellunt animos, quæ de mirabili natura arboris cujusdam in aliqua ex Insulis Canariis, Ferræ dictâ Historici memoriæ prodiderunt. Tota Insula aquis siti restinguendæ idoneis, fontibus, scaturiginibus pluviisque plane destituitur. Ceterum defectum illum largifluæ arboris [incolæ vocant Caroe, antiquiores Til] stillicidiis divina compensavit Sapia. Conspicitur versus Boream in montis excelssimi vertice arbor ad sesquimilliare à mari distans unica numero, perpetuoque florens. In hanc quicquid humoris radii Solares in vapores resolutum attraxerunt, & in nubem collegerunt, quotidie sub diluculum descendit, omnes ejus ramos & folia irrorat, & largissimis stillationibus in subjecta ab incolis vasa demittitur. Hac ratione & homines & animalia sitis vehementiam sedât, neguttulâ quidē dulcoris aquæ aliunde proveniente, ipsâq; arbore sine sui multiplicatione à multis seculis, juxta alios à condito mundo, juxta alios à diluvio ad hæc nostra usque durante tempora, sine ullo cariei aut interitus periculo. Et quod mirabilia hæc auget, compertum ajunt, cum, mense Augusto, nimio æstu omnia adurentè, aquæ inopia laborant, nube illâ, ex humorum terrenorum copiâ generatâ, non apparente, sæpius in ipso pelago vapores in nubem concrefcere, arborem illam præ reliquis petere, eamque liberalissime irrigare. Ut vel hac ratione fatifcentibus anhelâ siti hominibus & animalibus subveniatur. At enim verò exactissime hæc omnia veritati respondeant, utpote tot autorum fide dignissimorum relationibus confirmata; Duret hæc arbor interitus expers usque ad finem seculi, stillet

stillet largissimos aquarum rores, sedetq; uita siti incolarum guttura; nunquam tamen ita sitim sistet, quin eandem simul aliat: nunquam ita perennaturis stillabit aquis, quin aliquando deficiat. Ast noster pie defunctus ad insulas Fortunatas, ad æterna cæli palatia delatus *bibit ex aqua quam Christus arbor vitæ dat, ex qua qui biberit, non sitiet in æternum, que aqua facta est in eo fons salientis in vitam æternam Job. 4.14.* Non possumus tibi, beate vir, hanc felicitatem invidere. Quamdiu, vivebas moriebare, infirmo corpore anhela siti anima abitum adornabat ad acidulas. Nunc in ipsa morte illum invenisti fontem, cujus Vivus undis tanta copia tantaque virtute nunquam poteris. Age igitur liberius te invita, & dulcissimis vitæ aquis æternum inebriare. Ceterum honori ultimo Viri hujus piæ defuncti parentaturi nonnulla memoriæ ejus inservientia rudi minerva, cum potiora ignorentur, heic adumbrabimus. Patre natus est Viro Nobilissimo & Generosissimo VALENTINO VOSSIO. Domino in Lupelow/ Breitenfeld und Gorrensdorff/ Matre verò fœmina generis nobilitate conspicuâ MARGARETHA Linstowen de Garz & Lübs. Avus paternus Vir Nobiliss. & Præstrenuus VALENTINUS VOSSIUS, Dominus in Lupelow/ Flotow & Gorrensdorff. Avia paterna fœmina Nobilissima Engel Dracken de Treptow. Avus maternus Vir Nobilissimus & Strenuus LEVINUS Linstow/ Dominus in Garz/ Lübs & Gensfen. Avia vero materna fœmina nobilitatis præcipuæ Jese Beeren de Hügelsdorff. Proavus paternus Vir Generosus & Strenuus GEBERHARDUS Dominus in Flotow/ Gorrensdorff/ & Lupelow. Proavia vero paterna fœmina nobilitate clara ANNA Strussen/ oriunda ex Pomerania ulteriori. Proavus maternus Vir Nobilissimus Jürgen Linstow/ Dominus in Garz/ Lübs & Glasen. Proavia materna fœmina Nobilissima MARGARETHA Hoben/ de Wasstow. Abavus paternus Vir Generosus & Prænobilis NICOLAUS VOS-

VOSSIUS, Dominus in Eupelaw / Gorrensdorff & Lindenberg: Abavia materna Famina genere clara, CHRISTINA Zahnen / de Basedow. Abavus maternus Vir Præstrenuus & Nobilissimus Hans Linstow / Dominus in Garg / Lüeb & Glasen. Abavia materna Famina Nobilissima ANNA Zepelin / de Lirickow. Atavus maternus Vir Nobilissimus MATTHIAS Hobe / Dominus in Wastow. Atavia materna femina stemmate nobilis METTA Strahlendorffin / de Goldeberg. Tritavus Paternus Vir Nobilissimus Generosus & Strenuus Dominus EBERD DÖSS / Dominus in Lindenberg / Grotow & Gorrensdorff. Tritavia paterna fœmina Nobilissima ANNA von Sacken / ex Pomerania ulteriori. Tritavus maternus, Vir Nobilissimus & Præstrenuus MORITZ EINHARDT / Dominus in Garg / Lüeb & Glasen. Tritavia vero materna fœmina Nobilissima ANNA von Oldenburg de Gamlin. Qui Nobilissimū pie defunctum ex linea materna Parentis attingunt, sunt: Parens aviæ paternæ Vir Nobiliss. & Generosiss. Dominus ANTONIUS Dracke / Serenissimi quondam Pomeranorum Principis Consiliarius intimus, Dominus in Treptow. Mater aviæ paternæ femina Nobilissima CLARA von der Lüeb de Jährenhoff. Avus aviæ paternæ Vir Generosus ASMUS Dracke / Dominus in Treptow. Avia aviæ paternæ femina Nobilissima MARGARETA Schwerin de Spandow. Parens proaviæ paternæ Vir Nobiliss. & Generosus VICTOR von der Lüeb / Dominus in Jährenhoff: Mater proaviæ paternæ femina longe Nobiliss Engel Preen de Wolde. Qui vero pie defunctum ex linea materna matris attingunt sunt: Proavus Vir Nobiliss. HANS BEER Dominus in Hügelisdorff & Kabelsdorff. Proavia femina stirpe Nobilissima ANNA Lewzo / de Lünow. Abavus Vir Generosus VICTOR Beer / Dominus in Hügelisdorff & Kabelsdorff. Abavia femina natalibus splendida MARGARETHA von Blandenburg

de Wolffshagen. Atavus Vir Nobiliss. & præstrenuus ACHIM
Lewzo/ Dominus in Lünow. Atavia femina genere fulgidissi-
ma ANNA Schmecken de Wüstenfelde. Tritavus Vir Genero-
sus HANS BEEK/ Dominus in Hügelsdorff & Kavel-
dorff. Tritavia foemina Nobilitate florentissima, CATHARINA
von Schwerin de Spandow, Reliqui Majores patriti suis ti-
tulis illustres celebrantur die Breden/ die Strussen/ die Nah-
nen/ die Säfte/ die Drachen/ die von der Lüh/ die Schwe-
rinen/ die Preenen/ die Bitterbecken/ die Palen: Majores
vero materni, die Friebergen de Spreng/ die Oldenberger
de Gemlin/ die Passawen/ die Bierecken/ die Schwerinen/
die Eichstedten/ die von der Lüh/ die Hahnen. Ab hac Ma-
jorum longa annorum serie propagata nobilitate nostri piè de-
functi natales splendidissimo fulgore coruscant. Lucem hanc
aspexit Anno à Christo nato M DC XXI, 26. Augusti in Lupe-
low. Mox Sanctissimo Baptismatis fœdere initiatus est & no-
men Samuelis ei fuit inditum, ut vel ipsum statim nomen de
voto quo se Mater gravida obstrinxerat, si filium enixura esset, se
ipsum Domino, divinoque consecraturam cultui, testaretur.
Studio itaque Theologiæ ab ipsis incunabulis destinatus tertio
statim ætatis anno, nullo impellente, sese studiis fratris sui majo-
ris ad sociavit. Mox adultior factus prima eruditionis principia
& fundamenta privata industria per novem annos jecit in ædi-
bus patris. Postquam vero duodecimum explevisset annum.
Anno M DC XXXIII. Gustavo missus curæ Viri summe
Rev. Ampliss. & Excellentissimi DN. LUCE BACMEISTERI,
SS. Theol. D. & Superintend. Gustrovici & Districtus Rostochi-
ensis longe meritissimi concreditus, commilitone CHRISTO-
PHORO FRIDERICO von Jasmund/ nunc Consiliario Pro-
vinciali Terrarum Megapolensium gravissimo, ductu & auspi-
cio DN. JOHANNIS Wittstockes/ Philosophiæ Magistri cla-
rissimi, per triennium tam felices in literatura elegantiori fecit
pro-

progressu, ut non tantum plurimorum sibi conciliaret favorem, sed & doctiores in sui admirationem raperet. Interea temporis Anno M DC. XXXIIX. turbis hujus seculi erepta matre a Parente superstite Rostochium avocatur; Dicto audiens advenit, & cum bellum multibus omnia essent vel perturbata, vel in cineres redacta, Rostochii per annum commoratur, tanta diligentia literis invigilaturus, ut nihil reliqui faceret eorum, quibus ad solidæ eruditionis culmen grassari posset. Eo ipso anno adventantibus Rostochium alumnis Scholæ Borsholmenfis, Comite Rectore Viro Clarissimo DN. PAULO SPERLINGIO, SS. Theol. D. & nunc in Academia Chiloniensium P.P. celebratissimo, ad interiorum Viri tantam amicitiam admissus, accedente testimonio Viri Generosissimi Generalis *Lohausen*/ Serenissimo Principi Holfatorum commendatus, clementissimè ab eodem in Gymnasium Borsholmense receptus, numero alumnorum Ducalium adscriptus, per triennium studiis pro virili egregiam ibidem navavit operam Anno M. DC. XLII. denuò Rostochium, ut ad altiora viam affectaret Theologiæ sacraria, mittitur. Per quadriennium unà cum 9. commilitonibus Alumnorum Serenissimi Principis Holfatiæ, convictu Viri Plur. Rev. Amplissimi atque Excellentissimi DN. M. LUCÆ BACMEISTERI, SS. Theol. P.P. celeberrimi usus, oppidò se in hoc studio solertè dabat. Inde anno M DC XLVI. mandato Serenissimi Holfatorum principis in Academiam juliam movit, convictu & informatione D. CALIXTI Senioris Theologi judiciosissimi consumatissimi per 8. annorum decursu fructus. Huic eruditionis suæ non vulgaris specimina dedit, eoq; Præside an. M DCLIV. disputatione *de pactis qua DEUS cum hominibus inquit*, summa cum laude publice defendit. Cumque perspectis eruditionis variæ speciminibus identidem amici eum extimularent, ut ad summos in Theologia honores aspiraret, diu recusavit, tandem victus tantum eorum desiderii dedit, ut inaugurali, ut vocant, dispu-

tatione, prævio examine accuratissimo, suam publice conspe-
ctui doctissimorum virorum & florentissimæ studiosorum co-
ronæ probaret eruditionem, licet ipsis se summis honoribus
nunquam insigniri voluerit. Post à Serenissimo Holsatorum
Principe ad Batavos & Gallos missus per triennium Urbes & A-
cademias harum regionum celebriores vidit, Virosque doctis-
simos allocutus notatu digniora memori mente reposuit. Inde
reversus Gottorfiam à Serenissimo, Celsimo Frisiæ Orientalis
Duci commendat9 Anno MDC LVII. ad sublime Generalis Su-
perintendēris & Consilarii rerū Ecclesiasticarū per Frisiā Ori-
entalē munus vocat9 est. Cui etiam officio curā, laborib9, preci-
bus, exemplo, conscientia duce, honori diviino unicè litaturus,
per tredecim annos pro virili præfuit. Convertabant omniū,
maximè conterraneorum, oculos in se mores integerrimi, devo-
tissimæ preces, vigilatæ noctes, candoris admirabilis specimina.
Quibus undiquaque fulgentibus à Serenissimo atque Celsissi-
mo PRINCIPĒ Megapolitanorū DN. GUSTAVO ADOLPHO,
Patrono ac Nutricio hujus Universitatis magnificentissimo,
Domino nostro longè Clementissimo, ad Episcopatum di-
strictus Rostochiensis inde evocatus est. Ancipitem cogitan-
di curam afferebat identidem Providentia Dei, amor Patriæ, fa-
vor incredibilis tanti Principis: Movebatur & permovebatur
Parendum omnino existimabat vocanti Deo & Patriæ suæ Patri.
Impetrato itaq; supplicib9 votis & suspiriis Dei T. O. M. auxilio
Auricā Frisiorum movet, Patriamque, oculis contra caram sa-
lutat. Nec mora amplexari Pastorem Ecclesiæ, & in oculis ge-
stare. Ut primum solenni ritu ad capeffendum heic locorum
officium illud sacrum à Viro summe Reverendo Amplissimo
atq; Excellentissimo DN. HERMANNO SCHUCKMANNO,
SS. Theol. Doct. Cōcionatore Aulico & Superintendēte Gustro-
viensi longè gravissimo, meritissimo, Socero nostro omni obser-
vantia cultu prosequēdo, inaugurabatur, illud sibi negotii dari
cre-

credidit, ut totus honori divino, Ecclesiarum & Patriæ commo-
dis velificaretur. Ceterum non tam hosce conatus, quam fa-
ctum ipsū subita vis morbi & intra viscera debacchata, & ex-
teriora passim corporis membra depascens, sufflaminare attēta-
vit, Scorbuto & arthritide data quasi operā in impedimentū de-
sideriis ejus objiciendū conspirantibus. Et frustra quidem vota
eius precesq; morborū vehementiores impetus sollicitabant,
sub exquisitissimis subinde cruciatibus in devotas effusus preces
Serenissimum Patriæ Patrem, totamq; domum Mecklenburgi-
am, Ecclesiā & Patriæ commodū clementiæ divinæ commenda-
bat. Inter alia sapius in hæc erumpebat: Fac Jesu, ut nihil sine te
agam cogitemve, fac, ut ne digitū quidem sine sanctissima volun-
tate tua moveam. Urgente vi morbi, aliisq; imminentib; morbi
comitibus, difficultatibus, de sociā vitæ, providente & dirigente
Deo, cogitare coepit. A Divino præprimis instinctu hoc in
negotio dependebat. Quo impetrato desideria illa Serenissimo
ac Clementissimo Principi suo, qua submissione animi poterat,
exposuit. Annuit ille. Nec mora insinuavit se castissimus pecto-
ri amor, quo ferebatur in fœminam Nobilissimam omniumque
sui sexus virtutum confluxu clarissimam ANNAM SOPHIAM
WOLFIAM, viduam tunc temporis HAGENMEISTERIA-
NAM, nunc tertium viduam mœstissimam & maximi luctus ter-
tiatione pene oppressam. Splendore virtutum inlustri laudatæ
fæminæ admirator probitatis animus perstringebatur. Ambit,
orat & exorat, tandemq; 15. Februarii Anni MDC. LXXII. Sun-
dæ Pomeranorum auspice Deo exoptatissimos ingreditur rala-
mos. Anno subsequente variis morborum oppugnatur agmi-
nibus, Cuniculos agente calculo; tormenta disponentibus &
cæcis murmuribus intestina quatientibus passionibus Colicis;
pleuritide ferrum quasi in viscera adigente arthritidis copiæ
singula membrorum munimenta aperto Marte aggrediuntur.
Advocatur in consilium sagax medicorum prudentia; succen-
turi-

turiantibus pro virili præstantissimis quibusq; chirurgis. An-
 cipitem gliscentium symptomatum varietas affert deliberandi
 curam, præsentissimorum virtutes Medicamentorum hosti ob-
 jiciunt, nihil que faciunt reliqueorum, quæ vel solers industria,
 vel artis experientia, vel rationis Consilium ad fugandum ho-
 stem excogitare & subministrare poterat remedia. Ceterum om-
 nem vim præsidiorum fortior vis morbi dejecit, nisi quod
 mens tacitis Spiritus S. resecta viribus suppetias itentidem &
 com meatuum copiam à clementia divina sollicitavit & impe-
 travit. Martyrium quotidie corpus subire crederes, ita exqui-
 sitissimis excruciant morbi doloribus decumbentem, ani-
 mo interea in JESU suo triumphos meditante. Accesserat ei
 non parum viriū, quotiens dulcissimis permulcebatur eloquiis
 Viri Summè Rev. Ampliff. atque Excellentissimi Dni. HENRI-
 CI MULLERI, SS. Theol. D. & PP. celebratissimi, nec non Su-
 perintendentis Rostochiensis gravissimi meritissimi, Fautoris
 & Collegæ nostri honoratissimi, qui sæpius tanquàm medulla
 Svadæ ipsum suo alloquio dignabatur, & S. Eucharistiæ 13. Julii
 viatico instruebat. Ut verò eò accuratius de morbi genere que
 cum tamdiu conflictatus est, constet, audiat quæso hac de re
 ediffertantem virum Nobiliff. Ampliff. & Experientissimum,
 Dnm. SEBASTIANUM Wirdig / Medicinæ Doctor. felicissim-
 um & PP. accuratissimum, celeberrimumque. Ita vero ille:
*Morbus, quo Pl. Rev. & Nobilissimus DN Superintendens tandem succubuit,
 Scorbutus fuit, accolis maris hujus Baltici endemius, maximèq; familiaris,
 Qui prout suis symptomatibus robustum enervat, ita vel magis imbelles, Beati
 nostri, & morbis opportunum corpusculum. Et principio quidem genua spon-
 taneà lassitudine, afflixit, de hinc aliis symptomatibus, crebris defluxionibus,
 appetitu prostrato & doloribus ventris plenius malignitatem suam explicuit.
 Thermas itaq; iteratò nec non acidulas malo huic objecit, quarum usu ad
 tempus quidem paululum remisit, paulo post tamen acrius iterum invaluit.
 Unà tamen etiam Excellentissimorum diversorum Archiattorum medicinis
 creberrimis usus, & quidem non sine successu, pertinax tamen, & ut videba-*
 tur

tar hereditarium malum crebrioribus symptomatibus semper iterum recru-
duit, accessitq; insuper Arthritis primò vaga, postea nodosa seu tophacea. Et
nostra tandem hæc imploravit auxilia, conjunctis itaq; consiliis ego & Excellen-
tissimus meus Coll. ga, Dn. D. JOHANNES BACMEISTERUS nihil eorum,
quæ ad leniendam agrimoniam Ars nostra nobis suppeditaret, omisimus, ve-
rùm convenientem supradictis imbecillitatibus opposuimus medicinam, effi-
cimusq; diligenti nostra curatione, ut excursions rurales, parochiarum visi-
tationes, aliæq; Episcopi munia exequi valeret. V. rùm superiori vere novo,
nova iterum accessit malorum ilias, febres nimirum erraticæ, lumbialis, vigi-
lie, inappetentia, tumor & dolor hæmorrhoidum. Quæ generosiora etiam
sperebant remedia, vires antea affectas planè enervarunt, convulse-
runt, & valetudinibus fessum corpus exanime reddiderunt, ita ut VIR DEI
piè & placidè in DOMINO suo JESU obdormiret.

Scilicet 19. Julii Anno 74. Horrifico, postquam, (ut Poeta cauit) tonitru cæ-
lum omne remugit.

Grandinis & crebrâ tellus crepit ante procellâ.

Pulsa sonat, ruptisq; micant è nubibus ignes

Flammiferæq; volant magnâ per inane sagittâ;

Fulguræq; ingeminant.

Post X. vespertinam, totus in gratias divinæ clementiæ agendas, ore
quamvis raucifono, quod anhela siti adustum sonum a gre admodum mo-
lebat, effusus, quod impendentia ex minacibus mala nubibus denò aver-
runcarit, ad somnum sese compositurus, nequidem advertentibus illis qui
adsidebant lecto, & manum ejus apprehensam in sinu fovebant, somno
domitore curarum & malorum perpetuo sopitus placidissimè expiravit,
eodem quo ex imis terra (ut vocat vera, Ps. 139 v. 15. uterum) prodiit die,
in matris gremium, tanquam mortis Stomachum (ut vocat Plato) iterum
demittendus. Ecce quomodo moritur Justus, & nemo percipit corde. Si
quisquam inventus hæcenus fuit, ut loquitur Ezech. 22. v. 30. *seprensus sepem
& stans in fractura ad facies Dei pro terrâ (nostrâ) ad non corrupens
eam*; certe hic, dum vixit, fuit, dum decubuit, stetit; dum infirma-
tus est fortissime decertavit, dum morbo superatus, ipsum Deum precan-
do & obtestando vicit. Nunc verò columen nostrarum regionum subver-
sum; Heros militantis Ecclesiæ cecidit, & perennaturæ gloriæ surgiti No-
bis occidit sibi ortus est. Lugent Ecclesiæ; plorat creptum mœstissima vidua,
dolent amici, pullati incedunt Antistites; Tu vero, clementissime Deus Pa-
triæ

trix & nostri miserere. Quod reliquum est, Cives Academici, vestris titulis
conspicui, eâ qua fas est humanitate, ad unum omnes vos invito, ut ne fre-
quentes tanto funeri interesse, morrem meditari, & decus quoddam edu-
cationi addere pigremini. Si vel ipsa mellis procreatrix animalcula apes hanc
humanitatem, teste Virg. 4. Georg. defunctis deferunt, dum canit:

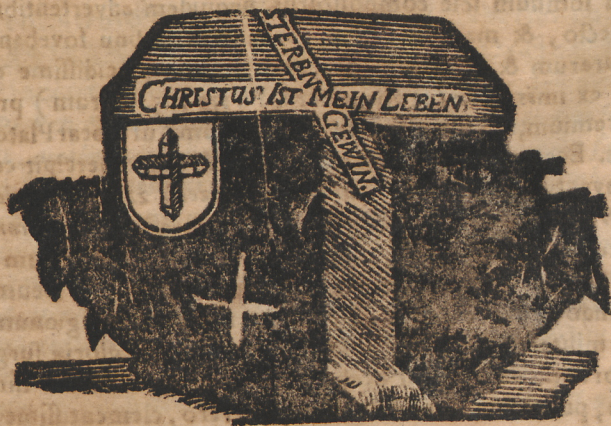
Tum corpora luce carentum

Exportant teclis, & tristia funera ducunt.

quid circa hoc ultimum & maximum pietatis officium, circa ultimum quo
honoramus mortuos præmium, circa ipsam humanitatem, mansuetudinem,
misericordiam, & religionem, nostrarum fuerit partium secreta æstimatio,
ne ponderate.

Convenietur in æde B. Mariæ sacrâ horâ I.

*P. P. sub Sigillo Rectoratus, 26. August.
Anno 1674.*

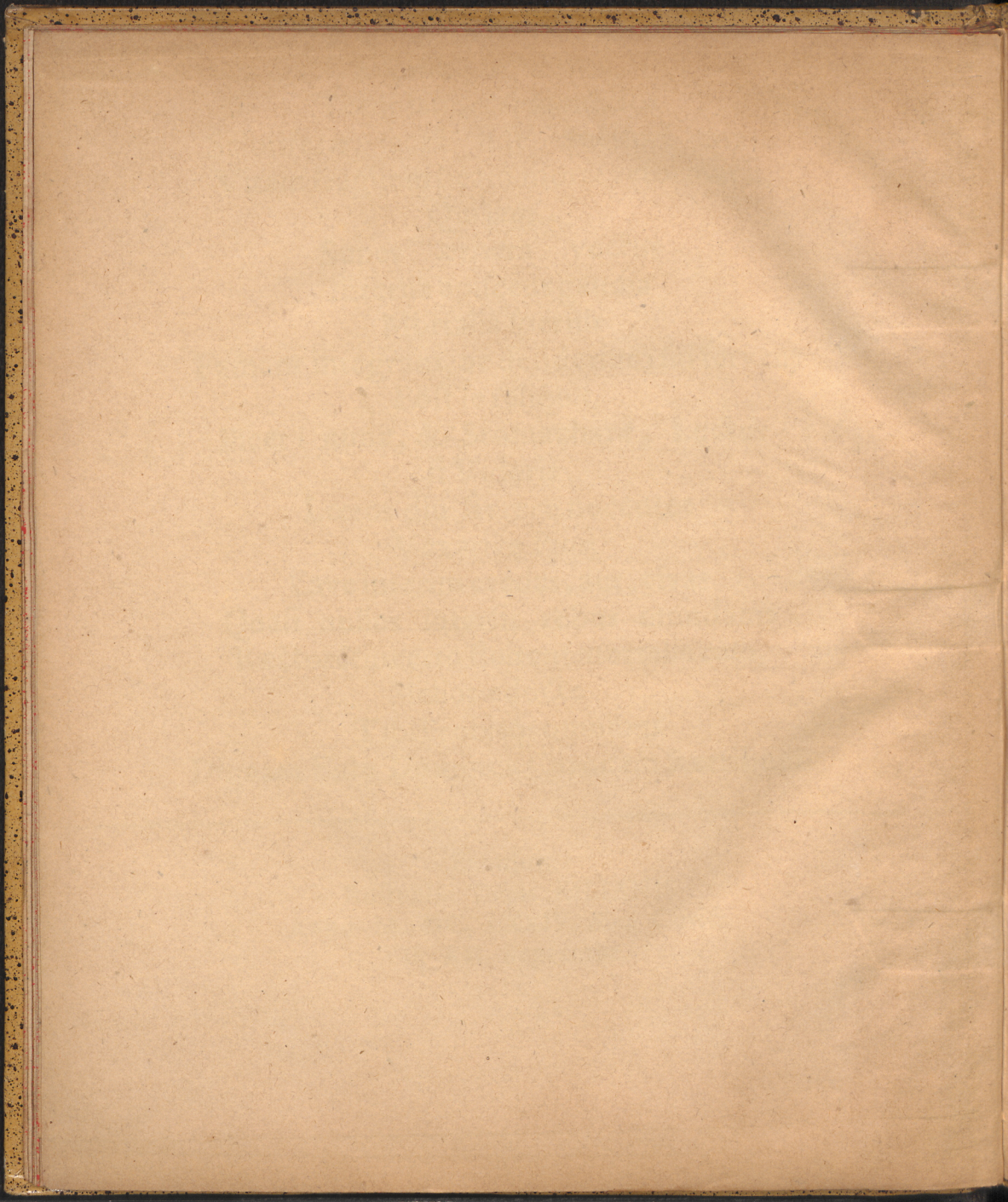

282

in hereditarium malum crebrioribus sym-
dunt, accessitq; insuper Arthritis primò va-
nostra tandem hinc imploravit auxilia, con-
tissimus meus Collega, Dn D. JOHANNES
que ad lenendam agrimoniam Ars nostra
rùm convenientem supradictis imbecillitatibus
rimusq; diligenti nostra curatione, ut excu-
rationes, aliq; Episcopi munia exequi val-
nova iterum accessit malorum ilias, febres
lie, inappetentia, tumor & dolor hæmorrh-
spreverant remedia, vires antea affect-
runt, & valentudinibus fessum corpus exan-
piè & placidè in DOMINO suo JESU obdo-
Scilicet 19. Julii Anno 74. Horrifico

lum
Grandinis & c
Pulsa sonat, ru-
Flammiferaq;
Fulgurq; inge-

Post X. vespertinam, totus in gratias
quamvis raucifono, quod anhela siti adu-
liebatur, effusus, quod impendentia ex mi-
runcarit, ad somnum sese compositurus,
adsidebant lecto, & manam ejus apprel-
domitore curarum & malorum perpetuo
eodem quo ex imis terræ (ut vocat Scra.
in matris gremium, tanquam mortis Ston-
demittendus. Ecce quomodo moritur Jui-
quisquam inventus hæctenus fuit, ut loqui-
& stans in fractura ad facies Dei pro terr-
dum eam; certe hic, dum vixit, fuit. dum-
tus est fortissime decertavit, dum morbo-
do & obtestando vicit. Nunc verò colum-
sum; Heros militantis Ecclesiæ cecidit, &
bis occidit sibi ortus est. Lugent Ecclesiæ; p-
dolent amici, pullati incedunt Antistites;

per iterum recru-
sa seu topbacea. Et
filiis ego & Excellen-
ERILIS nihil eorum,
aret, omisimus, ve-
us medicinam, effo-
parochiarum visi-
superiori vere novo,
ica, lubiasis, vigi-
generosiora etiam
varunt, convulse-
t, ita ut VIR DEI

a canit) tonitru ca-
it ante procella.
nubibus ignes
ū per inane sagitta;

ntiæ agendas, ore
gre admodum mo-
ubibus denuò aver-
vertentibus illis qui
fovebant, somno
idiffimè exspiravit,
rum) prodiit die,
ocat Plato) iterum
percipit corde. Si
30. sapiens sepem
non corrupens
tit; dum infirma-
um Deum precan-
regionum subver-
loriæ surgiti No-
mcestissima vidua,
entissime Deus Pa-
tria

